

Tijdslijn COVID-19 bij dieren

Eind maart	Kat positief getest is op SARS-CoV-2. De kat is van een patiënt met COVID-19 en vertoonde klinische symptomen (diarree, braken en hoesten). PCR-testen in Hong Kong toonden SARS-CoV-2 aan bij een tweetal honden die geen ziekteverschijnselen vertoonden. Artikel gepubliceerd (Jianzhong Shi et al. 2020) waarin fretten, katten, honden, varkens, kippen en eenden experimenteel zijn besmet.
April	Deskundigengroep dierziekten en Deskundigenberaad zoönosen komen begin april samen om zich uit te spreken over de veterinaire en de humane risico's. Conclusie: de impact van CoV-2-positieve katten op de humane gezondheid is verwaarloosbaar klein in deze fase van de COVID-19 epidemie, waarbij effectieve mens-mens-transmissie de stuwende kracht is. Men komt tot deze conclusie gezien de mondiale zeer lage incidentie van gemelde, zieke, CoV-2-positieve dieren. Met de kennis van toen werd het risico voor mensen op besmetting met CoV-2 via dieren (en dan met name via katten) verwaarloosbaar geacht. Er zijn geen aanvullende maatregelen nodig, zoals een meldplicht voor CoV-2 bij dieren, omdat de epidemie op dit moment gedreven wordt door mens-mens-transmissie. Net als bij de deskundigengroep dierziekten werd aangegeven dat, aangezien fretten gevoelig lijken voor infectie, en nertsen nauw verwant zijn aan fretten, het mogelijk is dat ook nertsen geïnfecteerd kunnen raken met CoV-2. Er is geen onderzoek gedaan naar nertsen. Er zijn geen aanwijzingen dat ratten geïnfecteerd kunnen worden met CoV-2.
23 april 2020	Eerste melding van met COVID-19 besmette nertsen op een bedrijf in Noord Brabant.
25 april 2020	Tweede melding van met COVID-19 besmette nertsen op een bedrijf in Noord Brabant.
25 april – 19 mei	Maatregelen genomen door de minister van LNV, mede namens de minister van VWS. De maatregelen zijn puur veterinaire van aard en betroffen: • Een afvoerverbod van nertsen en hun mest van besmette bedrijven. • Een meldplicht voor de nertsenhouders voor nertsen met ademhalingsklachten.
15 mei 2020	Kamerbrief gestuurd – Update corona bij dieren.
18 mei 2020	Een medewerker van een nertsenbedrijf mogelijk door nertsen besmet met COVID-19.
19 mei 2020	De zoönose structuur is in werking getreden. Kamerbrief gestuurd – Stand van zaken onderzoek COVID-19 naar nertsenbedrijven.
20 mei 2020	Maatregelen genomen voor alle nertsenbedrijven in Nederland: • Verplichte screening (bloedmonsters serologie). • Early warning (van natuurlijk gestorven dieren voor PCR test) ingesteld.
23 mei 2020	Mogelijk tweede geval waarbij COVID-19 van nerts overgegaan is op mens.
25 mei 2020	Technische briefing. Kamerbrief gestuurd – Stand van zaken onderzoek COVID-19 op nertsenbedrijven.
26 mei 2020	GBT COVID-19 bij dieren.
28 mei 2020	Kamerbrief gestuurd – Landelijke maatregelen op nertsenbedrijven. Drie met COVID-19 besmette nertsenbedrijven bekend. Maatregelen genomen voor alle nertsenbedrijven in Nederland: • Vervoersverbod voor nertsen en mest van nertsen. • Een hygiëneprotocol voor bezoekers en vervoermiddelen. • Een bezoekersverbod voor de stal (beperking van personen, die de gebouwen met de nertsen mogen betreden). • De verplichting dat nertsenhouders er voor moeten zorgen dat andere dieren (honden, katten en fretten) het bedrijf niet verlaten en niet kunnen binnenkomen.
1 juni 2020	Kamerbrief gestuurd – Stand van zaken COVID-19 bij nertsenbedrijven.
2 juni 2020	GBT COVID-19 bij dieren.
3 juni 2020	OMT-Z. BAO-Z.
	GBT COVID-19 bij dieren.

	Kamerbrief gestuurd – Aanvullende maatregelen voor nertsenbedrijven. Zeven met COVID-19 besmette nertsenbedrijven bekend.
	Genomen maatregelen:
	• Ruimen van besmette nertsenbedrijven. • Bij niet besmette bedrijven, de sector het huidige hygiëne protocol z.s.m. aanpassen en laten goedkeuren door de NVWA. • Onderzoek naar mogelijkheden stoppersregeling.
4 juni 2020	De actiegroepen Bont voor Dieren en Animal Rights hebben bezwaar aangetekend tegen het besluit om nertsenfokkerijen waar besmettingen met het coronavirus zijn vastgesteld te ruimen.
	Beantwoording vragen gestuurd – Antwoorden op vragen van lid Moorlag (PvdA) (2020Z07557) en van de leden Ouwehand (PvdD), Bromet (GroenLinks), Futselaar (SP) (2020Z07560) over corona-infecties bij nertsen in Nederland, ingezonden op 28 april 2020.
	Schriftelijk overleg infectieziekten bestrijding gestuurd.
	Beantwoording vragen gestuurd – De antwoorden op de vragen van de leden Ouwehand, Wassenberg en Van Esch (allen PvdD) over een alomvattend aanvalsplan om het risico op toekomstige overspringende zoönotische infectieziekten drastisch te verkleinen (2020Z06642)
5 juni 2020	De voorzieningenrechter van het College van Beroep voor het Bedrijfsleven heeft besloten dat de nertsenfokkerijen per direct mogen worden ontruimd.
Vanaf 5 juni 2020	De Welzijnscommissie Dierziekten (ingesteld door de minister van LNV) bezoekt nertsenbedrijven op het moment van ruimen en stelde daarbij vast dat het doden van de nertsen en hun pups overwegend goed verliep. De toezichthouder reageerde adequaat op aanwijzingen van de Welzijnscommissie. Er is bij deze ruimingen geen vermijdbaar ongerief vastgesteld tijdens het doden van de dieren.
6 juni 2020	Gestart met ruimen van besmette nertsenbedrijven, onder toezicht van de NVWA.
9 juni 2020	GBT COVID-19 bij dieren.
	Kamerbrief gestuurd – Stand van zaken COVID-19 en nertsendieren.
	13 met COVID-19 besmette nertsenbedrijven bekend.
	De bemonstering van het serologische screeningsonderzoek van alle nertsenbedrijven in Nederland is afgerond.
	De NVWA voert traceringsonderzoek uit op de bedrijven en heeft contact met de GGD over het mogelijk testen van medewerkers. Tevens worden de beschikbare virusisolaten onderzocht om meer inzicht te krijgen in de infectieroutes.
10 juni 2020	Debat over onderzoeksresultaten over COVID-19 bij nertsen.
18 juni 2020	GBT COVID-19 bij dieren.
15 juni 2020	Kamerbrief gestuurd – Stand van zaken COVID-19 en nertsen.
	15 met COVID-19 besmette nertsenbedrijven bekend.
22 juni 2020	Kamerbrief gestuurd – Update besmettingen nertsenbedrijven.
	17 met COVID-19 besmette nertsenbedrijven bekend.
1 juli 2020	Kamerbrief gestuurd – Aangenomen moties over COVID-19 gerelateerd aan slachthuizen en de nertsenhouderij
	Advies n.a.v. tweede Deskundigenberaad Zoönosen Mens, dier en SARS-CoV-2 over de mogelijke transmissie van het SARS-CoV-2 in commerciële konijnenhouderijen.
2 juli 2020	GBT COVID-19 bij dieren.
3 juli 2020	Brief aan de Voorzitter van de Eerste Kamer – Verzoek informeren over de uitvoering van de Tweede Kamermoties 28286 nr. 1108 en 28286 nr. 1112 inzake nertsenhouderijen.
9 juli	Veiligheidsregio Zuidoost Brabant vraagt in een brief aan de minister LNV om alle nertsenbedrijven in de regio preventief te ruimen.
10 juli 2020	Kamerbrief gestuurd – SARS-CoV-2 infecties bij dieren diversen
	22 met COVID-19 besmette nertsenbedrijven bekend.
	Het hygiëne protocol wordt aangepast:
	• Verplichte gebruik van niet medische mondkapjes en gezichtsschermen door medewerkers op alle nertsenbedrijven • Verplichte deelname aan een webinar over hygiënemaatregelen op nertsenbedrijven.
	De serologische screening (op antistoffen tegen het virus) van alle

	Maatregel mestafvoer aangepast voor niet-besmette bedrijven met een volle mestput. Afvoeren van mest wordt toegestaan wanneer aan één van de volgende voorwaarden (opgenomen in een wettelijke regeling) wordt voldaan: • Mest wordt vervoerd naar locaties waar de mest direct wordt geïnjecteerd op land. • Mest wordt vervoerd naar een opslag waar de mest tenminste drie weken blijft. • Mest wordt vervoerd naar een verwerkingsinstallatie waar de mest tenminste tot een temperatuur van 70 °C wordt verhit.
	Maatregel mestafvoer aangepast voor besmette bedrijven, zodat deze bedrijven volledig kunnen worden gereinigd en ontsmet: • De mest moet tenminste drie weken op het bedrijf bewaard zijn. • Daarna zal de NVWA in individuele gevallen op aanvraag ontheffing verlenen van het vervoersverbod. • Daarbij zullen houders worden verplicht de mest af te voeren naar een biogasinstallatie waar de mest tot een temperatuur van >70 °C wordt verhit.
	Maatregel vervoersverbod aangepast voor niet-besmette bedrijven. Wanneer een dierwelzijnsprobleem ontstaat kunnen pups, met een ontheffing van de NVWA, vervoerd worden onder de volgende voorwaarde: • Een steekproef bij de nertsen op het bedrijf van herkomst wordt gedaan op de aanwezigheid van SARS-CoV-2. • De pups gaan bij voorkeur naar een locatie waar nu geen dieren zitten. Dit betreft nadrukkelijk niet de eerder geruimde, leegstaande bedrijven; deze mogen immers op dit moment niet worden herbevolkt. De NVWA ziet op dit laatste toe. • Als op de betreffende locatie wel nertsen zitten, worden deze voor aankomst van de pups steekproefsgewijs onderzocht op SARS-CoV-2. • De pups mogen niet vanuit het risicogebied (Noord Brabant en Limburg) naar een locatie buiten het risicogebied worden vervoerd en vice versa. • De pups worden in de week na aankomst nogmaals onderzocht. • Transport kan alleen plaatsvinden met strikte hygiënemaatregelen en nadat de officiële dierenarts de dieren heeft gecontroleerd.
	Uit serologisch onderzoek op 18 konijnenbedrijven in dezelfde regio als waar de besmette nertsbedrijven liggen blijkt dat alle bloedmonsters negatief zijn.
16 juli 2020	OMT-Z.
	BAO-Z.
	GBT COVID-19 bij dieren.
17 juli 2020	25 met COVID-19 besmette nertsbedrijven bekend.
20 juli 2020	Kamerbrief gestuurd – Stand van zaken SARS-CoV-2 bij nertsen.
	Extra genomen maatregelen: • Werk met vaste teams op bedrijven. • Registratieplicht voor bezoekers. • Zorg dat er geen uitwisseling van medewerkers tussen bedrijven plaatsvindt. • Aandacht voor compliance van de ingestelde maatregelen. • Daarnaast wordt geadviseerd de bijdrage van testen van medewerkers zonder klachten nader uit te laten werken, zoals het testen van tijdelijk personeel vóór de start van de werkzaamheden. Het RIVM is gevraagd dit in samenwerking met de GGD nader uit te werken.
	Het advies van preventief ruimen wanneer er na half augustus nog nieuwe besmettingen zijn, bij een gelijk gebleven epidemiologische humane situatie, dient als uitgangspunt. Het OMT-Z zal dan vervolgvadvis gevraagd worden nader in te gaan op de risicobeoordeling en geëigende effectieve maatregelen in het licht van de volksgezondheid. Het OMT-Z adviseert eveneens om de bedrijfsvoering na ruiming niet opnieuw te starten. Het kabinet onderzoekt of en zo ja hoe, een eenmalige stoppersregeling kan worden vormgegeven waarmee deze bedrijven op korte

	termijn vrijwillig hun bedrijfsvoering kunnen beëindigen. Momenteel wordt de tijd benut onderzoek te laten doen naar het waardeverlies voor de nertsenhouderij en voor het voorbereiden van een conceptregeling. Het kabinet zal in augustus een besluit nemen over de stoppersregeling.
	De Welzijnscommissie Dierziekten brengt rapport uit.